

Barne- og familiedepartementet

Sendt elektronisk

Deres ref.: 20/2763-1

Dato: 23. september 2020

Vår ref.: 302112

Høring - Anerkjennelse av ekteskap inngått med mindreårige etter utenlandsk rett mv.

1 INNLEDNING

Vi viser til departementets høringsbrev av 23.6.2020 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sonderer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for asyl- og utlendingsrett. Lovutvalget består av Olga Halvorsen (leder), Halvor Frihagen, Christian Fredrik Galtung, Maral Houshmand, André Møkkelgjerd, Emilie Westlye Refseth, Bjørn Skuggevik og Marianne Wiken.

2 KOMMENTARER

Advokatforeningen støtter intensjonen i forslaget, og ser både behovet for å motvirke barneekteskap og hensynet til personer som har innrettet seg etter en rettstilstand som var lovlig og anerkjent der de var

bosatt på tiden for ekteskapsinngåelsen.

Barnets beste må være det klart avgjørende i slike saker, og Advokatforeningen vil påpeke at det skal mye til for at et generelt hensyn eller et prinsipp, skal gis vekt foran det som vil være det beste for det enkelte barn i en sak som direkte angår barnet. Advokatforeningen mener derfor regelverket klart bør vise til at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i den enkelte sak. Dette kan være både anerkjennelse av et barns foreldres ekteskap, eller når den gifte personen som kommer til Norge selv er under 18 år.

Advokatforeningen vil videre peke på at barnet skal høres og barnets mening skal tillegges vekt når barnet har en alder og en modenhet som tilsier dette. Dette innebærer at om en person som nærmer seg 18 er blitt gift på et sted der dette var lovlig, skal det mye til å tvangsannullere dette ekteskapet mot barnets klart uttrykte egne vilje. Det må imidlertid her tas med i vurderingen at barnet kan stå i et krysspress når det uttaler seg om hva det ønsker.

Når det gjelder ekteskap som er inngått for en tid siden mener Advokatforeningen at det skal mye til å nekte anerkjennelse av disse. Det minnes om at det i Norge i dag lever mange mennesker som ble gift da de var under 18 år. Det var først i 2018 at 18-årskravet i Norge ble absolutt, og etter det opplyste i media var det 11 personer som var under 18 år ved ekteskapsinngåelse i perioden 2013-2018. Det kan antas at andelen ekteskap inngått før fylte 18 år vil være betydelig høyere for personer som ble gift på 60- og 70 tallet, da samfunnets syn på barn født utenfor ekteskap var et annet. Vi kan vanskelig på dette området ha en strengere praksis for personer som er kommet til Norge enn det som gjelder personer som er gift i Norge. Det er ingen som har tatt til orde for en tvangsmessig oppløsning av eksisterende ekteskap som ble lovlig inngått i Norge der en eller begge partene var under 18 år da ekteskapet ble inngått. At vi da skal tvangsmessig oppløse ekteskap for personer som kommer til Norge etter 15 års ekteskap eller mer fremstår som uproporsjonalt.

Advokatforeningen er enig i at det er et klart skille mellom ekteskap inngått før fylte 16 år og ekteskap inngått mellom 16 og 18 år. Det må imidlertid alltid gjøres en konkret vurdering der hensynet til personene vedtaket får virkning for, må tillegges vekt. For fortsatt bestående ekteskap som er inngått for svært lang tid siden, 30-40 år, vil det fremstå som klart uproporsjonalt å nekte anerkjennelse, også om partene var under 16 da ekteskapet ble inngått. Dette vil gjelde godt voksne mennesker og ekteskapet ble inngått i en annen tid med helt andre kulturelle forutsetninger.

Advokatforeningen støtter at avgjørelsen legges til en enkelt myndighet, og at dette gjøres av fylkesmannen med klage til Bufdir. Det vil dog være behov for kompetanse om rettslige og sosiale forhold i søkerens hjemland for å kunne fatte riktige vedtak, med en god avveining av de forskjellige hensyn. Utlendingsforvaltningen vil ofte ha slik kompetanse, og særlig gjelder dette landinfo, som er spesialisert i innhenting av slik kunnskap. Det foreslås derfor at fylkesmennene og Bufdir gis anledning til å innhente informasjon fra landinfo om det er behov for landspesifikk kunnskap i en enkelt sak eller i et sakskompleks. Landinfo har allerede i forbindelse med familieinnvandringssaker bistått utlendingsforvaltningen med akkurat denne typen informasjon og har kompetanse på området.

Advokatforeningen støtter forslaget om at partene kan gifte seg på ny med hverandre ved manglende anerkjennelse, uten at det først gjennomføres en skilsmisse. Forvaltningspraksis i utlendingsforvaltningen har hittil krevd at det gjennomføres en skilsmisse og et gjengifte i slike saker, en øvelse som fremstår som unødvendig og formalistisk. Det antas at det uttrykkelig bør hjemles i

ekteskapsloven at et ikke anerkjent ekteskap mellom de samme parter ikke er til hinder for at et nytt ekteskap inngås. Advokatforeningen er enig i at et ikke anerkjent ekteskap som hovedregel likevel må oppløses før ekteskap kan inngås med en annen person. Det vil oppstå komplekse familie- og arverettslige problemer om en person er gift med flere på samme tid.

Advokatforeningen er usikker på om det er en god løsning at fylkesmannen gis hjemmel til å dispensere fra kravet til oppløsning av et ikke anerkjent ekteskap før nytt ekteskap inngås med en annen person. Det vises spesielt til problemstillingene rundt familie- og arverett. En annen løsning kan være at fylkesmannen bruker sin hjemmel etter ekteskapsloven § 24 til å innvilge skilsmisse uten forutgående separasjon i disse tilfellene, eventuelt på eget initiativ. Personen vil da kunne gifte seg på ny, uten at det tidligere ekteskapet blir en hindring, og det vil være rettslig entydig hvem personen er og har vært gift med til enhver tid. Det bør unngås at en person ansees å være gift med forskjellige personer i forskjellige land. Det minnes om at personer som migrerer til Norge ofte opprettholder kontakten med hjemlandet, og noen deler etter hvert livet mellom Norge og hjemlandet, eller de bosetter seg i et tredjeland som etter sin nasjonale rett kan anerkjenne begge ekteskap. Personen kan da komme til å ansees som bigamist i sitt hjemland eller et tredjeland, med de rettslige, herunder strafferettslige, konsekvenser det kan innebære.

Advokatforeningen støtter intensjonen i forslaget om å strafflegge tvangsekteskap også for utenrettslige ekteskap. Det bør imidlertid utredes grundig for å skille mellom forskjellige former for forlovelse og det egentlige utenrettslige ekteskap. Det klart avgjørende hensynet må være om den unge personen utsettes for et press og en tvang til et liv som innebærer klare begrensninger for livsutfoldelsen, og spesielt om den unge personen vil utsettes for vold, eller press eller tvang til seksuelle handlinger han eller hun ikke ønsker. Om den unge personen vil oppleve sanksjoner om det utenrettslige ekteskapet eller ekteskapsliknende forbindelsen brytes, vil også være et tungtveiende moment. Advokatforeningen støtter også endringen i § 262 (2) og § 253, men her med de samme forbeholdene som her over.

Vennlig hilsen

Jon Wessel-Aas
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude K. Molvik
tm@advokatforeningen.no